

FÉMKERESŐ MŰSZEREK

- A nemzetközi gyakorlat szerint a fémkeresők használata – különösen régészetiileg védett területeken – engedélyhez kötött, és a törvénysértők több országban is börtönbüntetésre számíthatnak a pénzbírság mellett.
- Műszeres lelőhely- és leletfelderítés: a légi felvételezés, a föld és víz alatti építmények és tárgyak vagy azok maradványainak, lenyomatainak geofizikai úton történő felmérése, a fémkereső műszerrel (detektorral) végzett leletérképezés vagy -gyűjtés, geodéziai felmérés, és minden egyéb műszerrel folytatott olyan tevékenység, amely régészeti lelőhelyek vagy leletek felderítésére irányul (Kötv.).
- Magyarországon 2015. január 1. óta a fémkereső műszerek használata hatósági engedélyhez kötött tevékenység.
- 2015-ben 72 engedélykérelmet nyújtottak be a kormányhivatalokhoz fémkereső műszer hivatáshoz nem kötött használatának engedélyezése tárgyában. Ebből ötöt utasítottak el.
- Több olyan megye is van, ahol egyetlen engedélykérelmet sem nyújtottak be.
- 2015-ben fémkeresők illegális használata miatt 10 esetben róttak ki örökségvédelmi bírságot és három esetben tettek rendőrségi feljelentést.

A Kormány [T/10525.](#) számon nyújtotta be a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslatot, amely többek között tovább szigorítja a fémkereső eszközök használatát.

Európai példák

Az Európai Uniónak nincs a fémkeresők használatára vonatkozó egységes szabályozása.

A nemzeti szabályozásokra jellemző, hogy a régészeti tevékenység hatósági engedélyhez kötött. A fémkeresők használatát több országban speciálisan is szabályozzák.

[Ausztriában](#) az amatőr fémdetektorozás tilos, használata 5 000 euróig terjedő bírsággal sújtható.

[Cipruson](#) 2012-ben szigorították a fémkeresők használatát. Aki engedély nélkül birtokol és/vagy a Hivatalos Közlönyben meghatározott területen fémkeresőt használ, legfeljebb 3 évig terjedő szabadságvesztésre és/vagy 30 ezer euró pénzbüntetésre ítéltető. A fémkeresők birtoklását és használatát kormányrendelet szabályozza.

Az [Egyesült Királyságban](#) aki védett műemléki vagy régészeti jelentőségű helyen engedély nélkül használ fémkeresőt, 1000 fontig terjedő büntetésre számíthat.

[Észtországban](#) 2011-ben került sor a fémkeresők szabályozására, amely engedélyhez köti, illetve számos helyen egyenesen tiltja a használatát. Engedélyt bármely 18. életévét betöltött személy kérhet, amelynek feltétele a relikviák károkozása nélkül fellelésére és felismerésére irányuló képzés elvégzése. Az engedély nélküli használat, illetve a károkozás pénzbírsággal sújtható, és a készülék is elkobozható.

[Franciaországban](#) a kutatás tárgyához és körülményeihez igazodó előzetes engedély szükséges minden olyan fémkeresésre alkalmas készülék használatához, amely esetlegesen őstörténeti, történelmi, művészeti vagy régészeti szempontból értékes műemlékek és egyéb tárgyak felfedezésére alkalmas. Ráadásul minden fémdetektor reklámozásakor, illetve a használati utasításban fel kell tüntetni a fentiekhez kapcsolódó engedélykérési kötelezettséget, valamint a szankciókat ennek elmulasztása esetére. A fentiek elmulasztása [pénzbüntetést](#) von maga után.

[Portugáliában](#) 1999 óta tiltott a fémkeresők engedély nélküli használata régészeti és műemléki helyen, illetve régészeti, numizmatikai, történelmi emlékek kutatások céljából.

[Romániában](#) azok a természetes vagy jogi személyek, akik fémdektorral rendelkeznek, vagy azt forgalomba akarnak hozni, a szükséges engedélyeket az érintett megyei rendőrségtől kell beszerezniük. Ha a Régészek Nyilvántartásában szereplő és engedéllyel rendelkező szakember saját fémkeresőt szeretne, a Kulturális Minisztériumtól kell előzetesen engedélyt szereznie. Régészeti lelőhelyeken, régészeti fontos és régészeti örökségi területeken csak minisztériumi engedélyvel lehet fémkeresőt használni. A régészeti örökségi területekre előzetes engedély nélkül fémkeresővel való belépés és annak használata bűncselekménynek minősül, és egytől öt évig tartó szabadságvesztéssel, valamint a fémkereső eszköz elkobzásával jár. Már a belépés és a használat kísérlete is büntetendő cselekmény. A fémkeresők engedély nélküli kereskedelme vagy annak kísérlete egytől öt évig tartó szabadságvesztéssel jár. Fémdektor engedély nélküli tulajdonlása 25 000–75 000 lej büntetést és a műszer elkobzását vonja maga után.

[Svédországban](#) csak hatósági engedéllyel lehet fémkeresőt használni. A tilalom megszegéséért pénzbüntetés vagy hat havi börtönbüntetés szabható ki.

[Szlovákiában](#) a kulturális műemlékek, történelmi helyek, régészeti leletek és helyszínek közelében tilos az engedély nélküli műszeres kutatása. A szabálysértésért 10 ezer eurós büntetés szabható ki. Duplájára emelhető a bírság, ha a szabálysértést világörökségi besorolású kulturális műemlékeknél, történelmi helyeknél, régészeti helyszíneknél vagy védőzónájuknál követik el.

[Szlovéniában](#) csak hatósági engedéllyel lehet műszeres kutatást végezni, de csak olyan személy irányítása mellett, aki szakmai ismeretekkel rendelkezik a régészeti feltárásokról. A fémkeresőket árusító kereskedőknek tájékoztatniuk kell a vásárlókat, hogy ezzel az eszközzel tilos a régészeti tevékenység. A szabályok megsértőit 400–40 000 euró pénzbírságra lehet büntetni.

MAGYAR SZABÁLYOZÁS

A kulturális örökség védelméről szóló [2001. évi LXIV. törvény](#) (Kötv.) kimondja, „hogy fémkereső műszer használata – a hivatás gyakorlásához jogszabályban meghatározott módon szükséges használat kivételével – **hatósági engedély** alapján végezhető tevékenység.”

Régészeti lelet: a régészeti örökség érzékelt, felfedezett, feltárt – jellegénél fogva – ingó eleme, függetlenül attól, hogy eredeti helyéről, összefüggéseiből, állapotából elmozdult, elmozdították-e vagy sem. Nem minősülnek régészeti leletnek a régészeti korú tárgyak.

Régészeti lelőhely: földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történelmi összefüggéseikben találhatóak.

Régészeti feltárás: tudományos módszerrel végzett tevékenység (régészeti megfigyelés, terepbejárás, próbafeltárás, megelőző feltárás, mentő feltárás, tervásatás, műszeres lelet- és lelőhely-felderítés, beleértve a fémkereső műszer használatát), amelynek célja a régészeti örökség elemeinek felkutatása. (Kötv.)

A törvény leszögezi, hogy „fémkereső műszer nyilvántartott régészeti lelőhelyen történő használata **régészeti feltárási** tevékenységnek minősül.”

Ha a fémkereső műszerrel végzett bármilyen tevékenység során régészeti lelet vagy annak tűnő tárgy kerül elő:

- gondoskodni kell a régészeti örökség elemeinek helyszíni megőrzéséről a feltárással jogosult intézmény intézkedéséig,
- a felfedező, a tevékenység felelős vezetője, az ingatlan tulajdonosa, az építető vagy a kivitelező köteles:
 - azonnal abbahagyni az ott folytatott tevékenységet,
 - a jegyző útján az illetékes hivatalnak azt haladéktalanul bejelenteni.

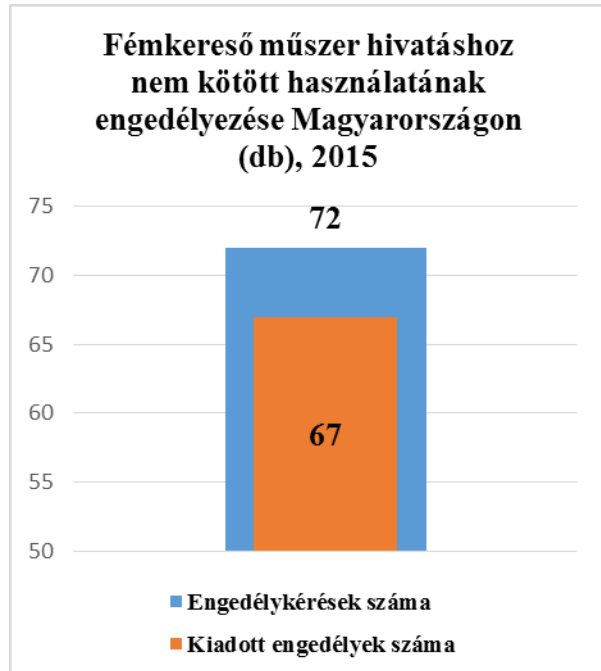
A régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló [39/2015. \(III. 11.\) Korm. rendelet](#) deklarálja, hogy fémkereső műszernek a **hivatás gyakorlásához szükséges használatát** annak megkezdése előtt legalább öt nappal be kell jelenteni a hatóságoknak.

A bűnüldöző és nyomozó szervek feladatellátása, valamint tűzszerészeti tevékenység végzése esetén nincs bejelentési kötelezettség.

Hivatás gyakorlásához szükséges használatának minősül:

- feltárássra jogosult intézmény által fémkereső műszerrel végzett lelet- és lelőhely-felderítés;
- tervszerű lőszermentesítés;
- közmű-nyomvonal keresése;
- háborús kegyeleti feltárás, exhumálás.

2016 áprilisában alakult meg az [European Council for Metal Detecting](#) nevű szervezet, amelynek célja a fémkereső használók jogainak védelme, illetve a felelősségteljes fémkereső tevékenység előmozdítása.

Forrás: Infoszolg/Budapest Főváros Kormányhivatala adatközlése

A fémkereső műszer **hivatáshoz nem kötött használatának engedélyezése** iránti kérelemhez többek között mellékelni kell:

- az érintett ingatlanal rendelkező jogosult hozzájáruló nyilatkozatát;

- nyilatkozat arról, hogy a kérelmező a kérelem benyújtását megelőző öt évben a régészeti örökséggel összefüggésben szabálysértési vagy büntetőjogi felelősségét nem állapították meg, továbbá vele szemben örökségvédelmi bírságot nem szabtak ki.

A fémkereső műszer használatára vonatkozó **kérelmet el kell utasítani**, ha:

- a tervezett tevékenység a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyet, a nyilvántartott tájképi jelentőségű régészeti lelőhelyet és az eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyben és fizikai állapotromlás nélkül megőrzendő régészeti emléket, legelő művelési ágban lévő régészeti érdekű területet vagy nyilvántartott régészeti lelőhelyet érint;
- a kérelmező szabálysértési vagy büntetőjogi felelősségét a régészeti örökséggel összefüggésben megállapították;
- a kérelmezővel szemben örökségvédelmi bírságot szabtak ki, vagy ellene a fentiek szerinti eljárás folyik.

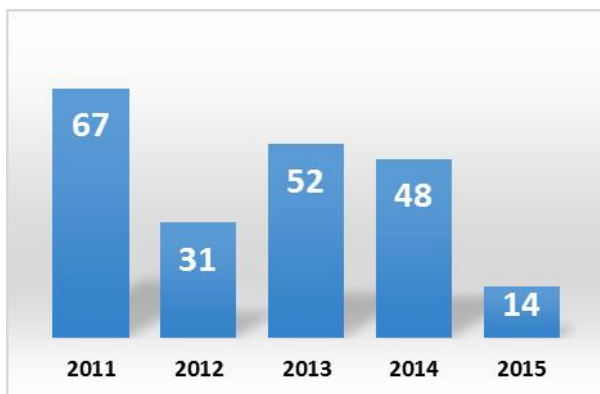
Az **engedély** egyéves időtartamban jogosít a tevékenység végzésére.

A **Büntető Törvénykönyvről** szóló [2012. évi C. törvény](#) nem nevesíti a fémkereső eszközök használatát, azonban a régészeti lelőhelyek és leletek védelme szerepel a törvényben.

Büntetőjogi **tényállások** és kiszabható büntetések a fenti tárgykörben:

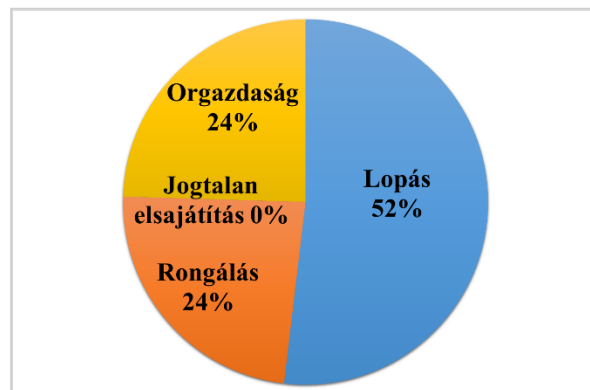
- **lopás:** három évig terjedő szabadságvesztés;
- **rongálás:** három évig terjedő szabadságvesztés;
- **jogtalan elsajátítás:** két évig terjedő szabadságvesztés;
- **orgazdaság:** három évig terjedő szabadságvesztés.

Régészeti leltre elkövetett lopás, rongálás, jogtalan elsajátítás és orgazdaság tényállásában született büntetőjogi felelősséget megállapító jogerős ítéletek száma, (2011–2015)

Forrás: Infoszolg/Országos Bírósági Hivatal adatközlése

Régészeti leletekre elkövetett bűncselekményi tényállások aránya a büntetőjogi felelősséget megállapító jogerős ítéletek esetében, (2011–2015)

Forrás: Infoszolg/Országos Bírósági Hivatal adatközlése

Források:

- [2001. évi LXIV. törvény](#) a kulturális örökség védelméről
- [2012. évi C. törvény](#) a Büntető Törvénykönyvről
- [39/2015. \(III. 11.\) Korm. rendelet](#) a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról